

Actualiteiten strafprocesrecht 2024

Sven Brinkhoff

Agenda

- Verleden, heden, en toekomst opsporingsbevoegdheden
- Onrechtmatigheden en art. 359a Sv
- Actualiteiten: - opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen
 - encryptie
 - vervolging en berechting
 - getuigen

Verleden, heden en toekomst

- IRT-affaire
- **Commissie van Traa:** - privacybescherming
- integriteit en beheersbaarheid opsporing
- Wet bijzondere opsporingsbevoegdheden
- De werking van art. 3 Politiewet

Verleden, heden en toekomst

- **art. 6 EVRM (eerlijk proces):** - openheid en transparantie
 - horen (belastende) getuigen
 - geen uitlokking (instigatie)

- **art. 8 EVRM (privacy):** - geen vastomlijnd begrip
 - min of meer volledig beeld van (bepaalde aspecten) leven
 - inbreuk privacy? = wettelijke grondslag, doel en prop & subs

Verleden, heden en toekomst

- **Transparantie en zuiverheid oogmerk:** - art. 6 EVRM
- beginselen behoorlijke procesorde
- **Groot vertrouwen in proces-verbaal:** belangrijke pijler strafproces

Verleden, heden en toekomst

- **Modernisering Strafvordering**
- **heimelijke bevoegdheden:** - 1 keer uitschrijven
 - stelselmatig onderzoek in open bronnen
 - stelselmatige locatiebepaling
 - 'nieuw' art. 3 Politiewet

Onrechtmatigheden en art. 359a Sv

- 3 fasen verdedigingsstrategie:
 - fase **1**: verzoek om **openheid** van zaken
 - fase **2**: **toetsen** op basis van beschikbare informatie
 - fase **3**: **sanctionering**

Onrechtmatigheden en art. 359a Sv

- Hoge Raad 1 december 2020, ECLI:NL:2020:1889
 - **niet tijdens voorbereidend onderzoek** = van bepalende invloed
 - **strafvermindering**: nog centraler gesteld
 - **bewijsuitsluiting**: ernstig schending eerlijk proces / fundamentele rechten
 - **niet-ontvankelijkheid**: onherstelbare inbreuk op eerlijk proces

Onrechtmatigheden en art. 359a Sv

- **Hoge Raad 5 oktober 2010**, NJ 2011,169:
 - art. 152 Sv n.v.t. op informatievergarende fase voorafgaand aan opsp. onderz.
 - maar: verslaglegging in die fase noodzakelijk om achteraf rechtmatigheid te kunnen toetsen (r.o.7.2.3).
- **Hoge Raad 1 december 2020**, ECLI:NL:2020:1889
 - ‘van bepalende invloed’

Onrechtmatigheden en art. 359a Sv

Transparantie als noodzakelijke voorwaarde

- Hoge Raad 17 december, NJ 2020, 216 (Kaatsheuvel)
- Hoge Raad 17 december, NJ 2020, 217 (Posbank)

Soorten onrechtmatigheden

- **Schending mensenrecht** = art. 3, 5, 6 en 8 EVRM
 - Hoge Raad 19 december 2023, ECLI:NL:HR:2023:1768 (privacyschending door opnemen inbeslaggenomen telefoon?)
- **Schending EU-recht**
 - Hoge Raad 5 april 2022, ECLI:NL:HR:2022:475 (Prokuratuur)
- **Karman-criterium**
 - Gerechtshof Den Haag 27 januari 2022, ECLI:NL:GHDHA:2022:57 (burgeropsporing)
- **Handelen ism richtlijn / aanwijzing**
 - Gerechtshof Arnhem-Leeuwarden 10 mei 2022, ECLI:NL:GHARL:2022:4178
 - Gerechtshof Den Haag 30 mei 2024, ECLI: NL:GHDHA:2024:940

Soorten onrechtmatigheden

- **Handelen ism ongeschreven beginselen**
 - Rechtbank Noord-Holland, ECLI:NL:RBNHO:2023:8332
- **Wettelijke gronden voor sanctionering**
 - Hoge Raad 13 juli 2021, NJ 2021, 332 (art. 349 lid 3 Sv)
- **Toepassing art. 9a Sr**
 - Gerechtshof Den Haag 20 november 2023, ECLI:NL:GHDHA:2023:2253 (art. 9a Sr toegepast vanwege oa privacyschending)
- **Rechtmatigheid vs betrouwbaarheid**
 - Hoge Raad 13 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:913

Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen

- HR 12 december 2023, ECLI:NL:HR:2023:1700 (Mr. Big)
- HR 9 april 2024, ECLI:NL:HR:2024:556 (rechtsbijstand niet aangehouden verdachte)
- HR 9 april 2024, ECLI:2024:455 (rechtsbijstand minderjarige verdachte)

Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen

- HR 12 maart 2024, ECLI:NL:HR:2024:375 (geheimhoudersgesprekken)
- Hof Arnhem-Leeuwarden 12 juli 2024, ECLI:NL:HR:2024:4633 (Vidar)
- HR 19 december 2023, ECLI:NL:HR:2023:1768 (privacyschending door opnemen inbeslaggenomen telefoon?)

Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen

- HR 12 maart 2024, ECLI:NL:HR:2024:375 (geheimhouders)
- Hof Den Haag 10 april 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:565 (verwerping NO-verweer)
- Hof Den Haag 12 april 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:587 (niet-ontvankelijk OM; eerlijk proces)

Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen

- HR 12 december 2023, ECLI:NL:HR:2023:1700 (Shreddermoord; Mr. Big)
- Hof Arnhem-Leeuwarden 19 december 2023, ECLI:NL:2023:11009 (vormverzuim door integrale controle?)
- Rb Midden-Nederland 22 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:230 (geen redelijk vermoeden bij vervoers- en insluitingsfouillering)
- Rb Amsterdam 27 februari 2024, ECLI:NL:RBAMS:2024:701 (Marengo)

Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen

- Hof Arnhem-Leeuwarden 26 januari 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:787

- Rb Zeeland-West-Brabant 21 december 2023, ECLI:NL:RBZWB:2023:9175
(redelijke termijn; niet-ontvankelijkheid)

Opsporingsbevoegdheden en dwangmiddelen

- HR 23 april 2024, ECLI:HR:2024:646 (WOD; bedreiging zus verdachte)
- Hof Arnhem-Leeuwarden 15 mei 2024, ECLI:NL:GHARL:2024:3402 (Liegende kroongetuige)
- Rb Noord Nederland 18 oktober 2023, ECLI:NL:RBNNE:2023:4254 (Liegende kroongetuige deel 2)

Ennetcom, PGPSafe, EncroChat, Anom, SkyEcc

Voldoende mogelijkheden toetsing verdediging?

- EHRM 26 september 2023, Yuksel / Yalçınkaya v. Turkije
- Rb Amsterdam 17 oktober 2023, ECLI:NL:RBAMS:2023:6682

Ennetcom, PGPSafe, EncroChat, Anom, SkyEcc

Rechtmatigheidsverweren?

Hoge Raad 28 juni 2022, ECLI:NL:HR:2022:900 (EnnetCom)

Hoge Raad 13 juni 2023, ECLI:NL:HR:2023:913 (Prejudiciële vragen)

Hoge Raad 13 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:192 (EncroChat)

Hoge Raad 13 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:190 (EnnetCom-2)

Ennetcom, PGPSafe, EncroChat, Anom, SkyEcc

Rechtmatigheidsverweren?

- Hof van Justitie 30 april 2024, ECLI:EU:C:2024:372
- Rb Gelderland 28 mei 2024, ECLI:NL:RBGEL:2024:3241
- Hof Den Haag 8 mei 2024, ECLI:NL:GHDHA:2024:823 (Encrochat vormverzuim)

Ennetcom, PGPSafe, EncroChat, Anom, SkyEcc

- **Voldoende bewijs?**
- Rb Zeeland West Brabant 13 september 2022, ECLI:RBZWB:2022:5151
- Rb Amsterdam 7 december 2022, ECLI:RBAMS:2022:7187
(13Maracane)
- Rb Amsterdam 7 december 2022, ECLI:NL:RBAMS:2022:7190
(13Maracane)
- Rb Amsterdam 25 januari 2024, ECLI:NL:RBAMS:2024:376

Vervolging en berechting

Aanwezigheidsrecht en aanhoudingsverzoeken

- Hoge Raad 14 november 2023, ECLI:NL:HR:2023:1558
- Hoge Raad 6 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:166

Vervolging en berechting

Redelijke termijn

- Hoge Raad 23 januari 2024, ECLI:NL:HR:2024:45
- Hoge Raad 13 februari 2024, ECLI:NL:HR:2024:168
- Hoge Raad 26 maart 2024, ECLI:NL:HR:2024:492

Sanctieoplegging

- Hoge Raad 30 januari 2024, ECLI:NL:HR:2024:119 (VI-regeling)
- HR 9 april 2024, ECLI:NL:HR:2024:550 (toelaatbaarheid bijz. vw.)
- Hoge Raad 9 april 2024, ECLI:NL:HR:2024:566 (cumulatie taakstraffen)
- HR 21 mei 2024, ECLI:NL:HR:2024:737 (motivering strafoplegging)
- Rechtbank Overijssel 21 mei 2024, ECLI:NL:RBOVE:2024:2586 (oplegging 270 uur TS)

Sanctieoplegging

Uithalers

- Rechtbank Rotterdam 4 april 2024, ECLI:NL:RBROT:2024:3108

Getuigenverzoeken

- **4 fasen verdedigingsstrategie:**
 - **fase 1:** nadenken over oproepen getuige
 - **fase 2:** motivering getuigenverzoek
 - **fase 3:** horen getuige
 - **fase 4:** getuigenverklaring als bewijsmiddel

Getuigenverzoeken

- Twee sporen: 1) **Keskin-getuigen: niet of nauwelijks motiveren**
 - 2) Andere getuigen: verdediging moet het get. verzoek **deugdelijk motiveren en belang blijven aangeven**
- Voor spoor 2 is leidend:

Hoge Raad 4 juli 2017, ECLI:2017:1015:

- vroegtijdig en toelichting per getuige (r.o. 3.6);
- getuigen die al zijn gehoord door politie / gebruikt voor bewijs (3.7.2);
- getuigen die nog niet zijn gehoord (3.7.3).

Getuigenverzoeken

- **Post-Keskin-arresten**
- Hoge Raad 20 april 2021, ECLI:HR:2021:576 (**standaardarrest**)
- Weigeringsgronden: - art. 288 Sv
 - onmiskenbaar irrelevant
 - voorlopig oordeel getuige
 - (- art. 6 lid 3 onder d vs art. 6 lid 1 EVRM)
- Hoge Raad 3 oktober 2023, ECLI:NL:HR:2023:1349 (**betrouwbaarheid staat centraal**)
- Hoge Raad 7 november 2023, ECLI:HR:2021:576 (**nodige initiatief**)

Getuigenverzoeken

- Hoge Raad 9 april 2024, ECLI:NL:HR:2024:551 (voorwaardelijke getuigenverzoeken)
- Hoge Raad 14 mei 2024, ECLI:NL:HR:2024:689 (betrouwbaarheid getuige)
- Rb Oost-Brabant 14 mei 2024, ECLI:NL:RBOBR:2024:2218 (verdacht bij verhoor RHC)

Getuigenverzoeken

- Hof Den Haag 20 juni 2023, ECLI:NL:GHDHA:2024:1414(toepassing Keskin)
- Hoge Raad 28 mei 2024, ECLI:NL:HR:2024:770 (Post Keskin en Opiumwet)
- HR 9 juli 2024, ECLI:NL:HR:2024:1007 (post-Keskin, overleden getuige)

Getuigenverzoeken

Beslisboom mogelijke schending art. 6 lid 3 onder d en art. 6 lid 1 EVRM:

- 1) **gegronde reden** voor niet verschijnen/horen getuige ter zitting
- 2) bewezenverklaring **uitsluitend of in beslissende mate** gebaseerd op getuigenverklaring afgelegd bij de politie
- 3) **compenserende factoren**

Dank voor uw aandacht en graag tot een volgende keer!

